

УДК 658.15

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-6\(28\)-573-587](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-6(28)-573-587)

Собакар Маргарита Вікторівна доктор філософії з обліку і оподаткування, викладач кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків, <https://orcid.org/0000-0003-2531-907X>

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація. Актуальність дослідження спричинена динамічним розвитком цифрової економіки та її значним впливом на цифровізацію діяльності підприємств, зокрема і у частині фінансового менеджменту. Метою статті є обґрунтування теоретичних і практичних засад впровадження цифрових інструментів у формування інформаційно-аналітичного забезпечення управління фінансами підприємства, а також систематизація таких сучасних інструментів відповідно до основних завдань фінансового менеджменту. У дослідженні використано методи узагальнення, системного та порівняльного аналізу та класифікації цифрових інструментів за функціональними напрямками їх застосування.

У статті визначено сутність інформаційно-аналітичного забезпечення управління фінансами підприємства в умовах цифрової економіки та обґрунтовано його трансформацію з ретроспективної облікової системи в проактивний інструмент підтримки управлінських рішень. Систематизовано основні групи цифрових інструментів фінансового менеджменту, зокрема ERP-системи, ВІ-системи, технології Big Data, штучний інтелект і машинне навчання, роботизовану автоматизацію процесів, хмарні платформи та блокчейн-технології. Визначено їх функціональні можливості та переваги у вирішенні ключових завдань фінансового менеджменту, таких як бюджетування, прогнози грошових потоків, управління дебіторською і кредиторською заборгованостями, організація внутрішнього контролю та формування звітності. Запропоновано узагальнену систему відповідності цифрових інструментів окремим управлінським задачам у сфері фінансового менеджменту підприємства. Обґрунтовано, що умови цифрової економіки суттєво змінюють підходи до інформаційно-аналітичного забезпечення управління фінансами підприємства, перетворюючи його на стратегічний фактор забезпечення конкурентоспроможності та фінансової стійкості бізнесу. Ефективність сучасної системи фінансового менеджменту визначається комплексною інтеграцією цифрових інструментів.

Ключові слова: фінансовий менеджмент, цифрові технології, цифрові інструменти, цифровізація, управлінські рішення, ефективність, підприємства.

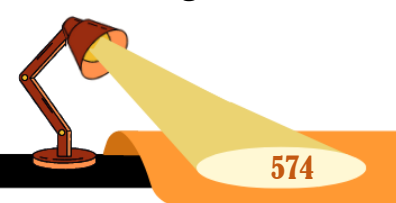
Sobakar Marharyta PhD, lecturer, Department of Management, Business and Administration, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Kharkiv, <https://orcid.org/0000-0003-2531-907X>

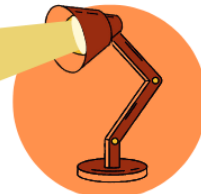
INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT FOR ENTERPRISE FINANCIAL MANAGEMENT IN THE DIGITAL ECONOMY

Abstract. The relevance of the study is driven by the dynamic development of the digital economy and its significant impact on the digitalization of enterprise activities, particularly in the field of financial management. The purpose of the article is to substantiate the theoretical and practical foundations for the implementation of digital tools in the formation of information and analytical support for enterprise financial management, as well as to systematize modern digital tools in accordance with the main tasks of financial management. The study applies methods of generalization, systemic and comparative analysis, and classification of digital tools according to the functional areas of their application.

The article defines the essence of information and analytical support for enterprise financial management in the conditions of the digital economy and substantiates its transformation from a retrospective accounting system into a proactive tool for supporting managerial decision-making. The main groups of digital tools for financial management are systematized, including ERP systems, BI systems, Big Data technologies, artificial intelligence and machine learning, robotic process automation, cloud platforms, and blockchain technologies. Their functional capabilities and advantages in performing key financial management tasks are identified, including budgeting, cash flow forecasting, management of accounts receivable and accounts payable, organization of internal control, and reporting. A generalized system of correspondence between digital tools and specific managerial tasks in the field of enterprise financial management is proposed. It is substantiated that the conditions of the digital economy significantly transform approaches to information and analytical support for enterprise financial management, turning it into a strategic factor in ensuring business competitiveness and financial sustainability. The effectiveness of a modern financial management system is determined by the integrated application of digital tools. Promising areas of development include the implementation of ERP and BI systems, integration of artificial intelligence tools, development of cloud infrastructure, and strengthening cybersecurity of financial information systems.

Keywords: financial management, digital technologies, digital tools, digitalization, managerial decision-making, efficiency, enterprises

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується стрімкою трансформацією бізнес-середовища під впливом динамічного розвитку цифрових технологій. Згідно з прогнозами Forrester, до 2028 року обсяг глобальної цифрової економіки може досягти 16,5 трлн дол. США, що становитиме близько 17 % світового ВВП. Очікується, що середньорічні темпи її зростання сягатимуть 6,9 %, суттєво випереджаючи динаміку загальносвітового економічного розвитку [1]. Однак, як показують дані звіту IDCA про глобальну цифрову економіку, реальні темпи розвитку цифрової економіки є значно швидшими, адже вже станом на 2025 рік частка цифрової економіки у структурі номінального світового ВВП становила приблизно 17,3%, що виражається в еквіваленті 20 трлн дол. США [4]. Такі особливості розвитку цифровізації економічних процесів впливають на можливості діяльності та розвитку підприємств, а також формують нові вимоги до системи управління. В даному контексті суттєво пов'язаною із розвитком цифрових технологій є сфера фінансового менеджменту підприємств, для якої критичне значення мають оперативність, повнота, релевантність та достовірність інформації. В динамічно змінних умовах ринкового середовища одними з факторів успішності бізнесу стають швидкість прийняття рішень та обсяги проаналізованої інформації. Тому традиційні підходи до інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття рішень, що орієнтовані на ретроспективний характер збору та обробки даних, є не ефективними в таких умовах. Це вимагає створення комплексного інформаційно-аналітичного забезпечення управління фінансами підприємства, що використовує здобутки цифровізації господарської діяльності на основі більш швидкого та змістовного збору та обробки різної за характером інформації для прийняття обґрунтованих рішень у сфері фінансового менеджменту засобами штучного інтелекту, машинного навчання, хмарних обчислень тощо. Це значною мірою стосується підприємств України, адже навіть в кризових умовах, під час дії воєнного стану та при обмеженості ресурсів, розвиток цифрових технологій продовжує перебувати на високому рівні. Це посилює необхідність комплексного підходу до формування інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень на основі цифрових інструментів для підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню теоретичних та методичних аспектів інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття рішень у сфері фінансового менеджменту присвячено роботи Бондаренко О. [5], Волошиної-Сідей В., Кириченко А. [6], Носирєва О. О., Дядюри М.І. та інших. Питання цифрової трансформації фінансового менеджменту розкривають у своїх працях Давиденко Н.М., Буряк А.В., Ключка О.В. [9], Кібік О. М., Корнілова О.В., Нетребський Д.Ю. [12], Надточій І.І., Крамаренко І.С., Гришина Н.В. [14] та інші.

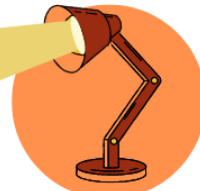
Розглядаючи розвиток вітчизняних досліджень за даною тематикою, можна відмітити активне вивчення впливу цифрової трансформації на інформаційно-аналітичне забезпечення. Паянок Т. обґрунтовує, що ефективність управління бізнесом безпосередньо залежить від якості, повноти, своєчасності та інтегрованості інформаційних ресурсів, та пропонує підхід до формування інтегрованого комплексу інформаційних систем, основою яких є ERP-система [17]. Онищенко С. та Глушко А. обґрунтовують значний взаємозв'язок між рівнем ефективності інформаційно-аналітичного забезпечення і фінансовою безпекою підприємства, надаючи модель такої системи з урахуванням ризиків і загроз цифрового простору [14]. Давиденко Н. та ін. наголошують, що цифровізація фінансового менеджменту потребує не лише технологічних рішень, а й системного розвитку цифрових компетентностей персоналу як ключової передумови ефективної трансформації [9]. Специфіку застосування цифрових інструментів для управління фінансовими ризиками досліджують Захаркіна Л. та ін., здійснивши аналіз можливостей застосування ІІІ, великих даних, блокчейну, хмарних обчислень та RPA для потреб ризик-менеджменту у сфері правління фінансами [11]. Остапчук О. та Баксалова О. [16] аргументують, що цифровізація принципово змінює архітектуру управління фінансами.

Водночас попри значний обсяг наукових напрацювань низка питань залишається дискусійною. Дослідження переважно спрямовані або на обліково-аналітичний аспект інформаційно-аналітичного забезпечення, або на окремі цифрові технології у відриві від цілісної архітектури системи. Також, бракує систематизації відповідності конкретних цифрових інструментів окремим задачам фінансового менеджменту. Це обумовлює актуальність подальших досліджень у цьому напрямі.

Мета статті – обґрунтування теоретичних та практичних засад формування інформаційно-аналітичного забезпечення управління фінансами підприємства в умовах цифрової економіки, а також систематизація сучасних цифрових інструментів відповідно до завдань фінансового.

Виклад основного матеріалу. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління фінансами підприємства слід розглядати як систему збору, обробки, систематизації, аналізу та представлення інформації на основі комбінації методів та інструментів з метою підтримки управлінських рішень у сфері фінансового менеджменту підприємства. Якщо раніше така система мала ретроспективний характер та використовувалась для формування фінансової звітності, то в умовах цифрової економіки інформаційно-аналітичне забезпечення виходить за межі лише облікової функції та набуває характеристик проактивного, прогностного, інтегрованого інструменту управління. Як зазначає Т. Паянок, підприємства переходять від використання інформаційних систем переважно як інструментів обліку до їх застосування як інструментів аналітики та прогнозування [17].

Розвиток цифрової економіки спричиняє трансформацію діяльності в сфері фінансового менеджменту шляхом активізації впровадження цифрових інструментів, автоматизації процесів з метою адаптації до нових інформаційних потреб управління. В таких умовах виникають нові виклики перед сучасними системами інформаційно-аналітичного забезпечення, серед яких швидке зростання обсягів даних (Big Data), загрози кібербезпеки, проблема інтеграції різнорідних джерел інформації, необхідність забезпечення адаптивності до ринкових змін [18]. Слід зазначити, що ефективність інформаційно-аналітичного забезпечення у цифровій економіці визначається не наявністю окремих технологій, а їх системним та узгодженим застосуванням як в межах загальної системи, так і відповідно до конкретних задач фінансового менеджменту. Відповідно до цього, розглянемо архітектуру інформаційно-аналітичного забезпечення управління фінансами підприємств, яка включає такі основні складові:

- 1) інформаційна підсистему (фінансова, управлінська, статистична, зовнішня ринкова інформація);
- 2) технологічна підсистема (ERP, BI, CRM, СУБД, хмарні платформи);
- 3) аналітична підсистема (методи економічного аналізу, фінансового моделювання, штучного інтелекту);
- 4) організаційно-управлінська підсистема (регламенти, процедури, фахівці з фінансів і даних).

Ці складові мають функціонувати в межах єдиного циклу обробки та представлення інформації. Найбільш залежною від розвитку цифрової економіки є технологічна підсистема, яка і включає в себе комплекс цифрових інструментів, що призначені для забезпечення роботи інших підсистем.

Л. Захаркіна, О. Захаркін та Л. Сокол пропонують застосування ШІ, великих даних, блокчейну, хмарних обчислень та RPA в межах фінансового менеджменту [11]. О. Кібік, О. Корнілова та Д. Нетребський обґрунтовують проведення збору інформації на платформах хмарних сервісів, BI-системи для моніторингу фінансових показників у реальному часі, технології Machine Learning для прогнозування фінансових результатів, а також регуляторні технології для автоматизації фінансової звітності та комплаєнсу [12]. Тому розглянемо сучасний цифрових інструментарій фінансового менеджменту, із визначенням кола задач, в межах яких використання таких інструментів надає додаткові переваги.

На основі аналізу системи цифрових інструментів, можна виділити сім основних її груп в сфері управління фінансами, що спрямовані на конкретні функціональні завдання.

1. ERP-системи

ERP-системи є найбільш розповсюдженим цифровим інструментом не лише у сфері управління фінансами, а і в цілому для управління підприємством. Світовий ринок ERP-систем у 2024 р. оцінювався у 66 млрд дол. США, що

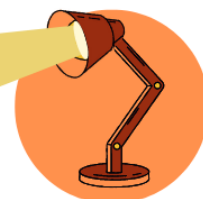

підтверджує високий рівень поширення інтегрованих цифрових платформ управління. У країнах ЄС ERP-системи використовують 43,3 % підприємств, а серед великих компаній цей показник перевищує 80 %, що свідчить про фактичне перетворення ERP на стандарт сучасного корпоративного управління. В Україні ринок ERP-систем досяг близько 3 млрд грн на кінець 2024 року, що засвідчує суттєвий потенціал зростання та високий рівень цифрової зрілості українського бізнесу [2, 3].

Серед міжнародних ERP-рішень найбільш активно використовуються SAP S/4HANA, Microsoft Dynamics 365, Oracle NetSuite, Odoo та Acumatica, тоді як в Україні зростає популярність вітчизняних платформ K2 ERP, Dilovod та інших локалізованих систем [3]. Такі системи формують основу інформаційно-аналітичного забезпечення, оскільки забезпечують єдину базу даних про господарські операції підприємства та фінансові процеси. А саме, ERP-системи об'єднують бухгалтерський облік, бюджетування, казначейство, управління запасами та внутрішній контроль в єдиному інформаційному середовищі. Основними перевагами ERP-систем є централізація інформаційних потоків, автоматизація облікових та аналітичних процесів, підвищення оперативності прийняття управлінських рішень, забезпечення контролю ресурсів підприємства та інтеграція різних функціональних підсистем у єдиному цифровому середовищі. Їх використання дає змогу мінімізувати дублювання даних, зменшити ризик помилок і забезпечити узгодженість між фінансовими та операційними підрозділами. Для управління фінансами це особливо важливо, оскільки дозволяє своєчасно оцінювати ліквідність, потребу в оборотному капіталі та відхилення від бюджету [9, 11].

Узагальнюючи функціональні можливості ERP-систем, можна зазначити, що у контексті управління фінансами вони забезпечують комплексну автоматизацію та інтеграцію інформаційно-облікових процесів підприємства. Їх можливості охоплюють ведення головної книги, автоматизоване формування фінансової звітності відповідно до національних та міжнародних стандартів, управління дебіторською і кредиторською заборгованістю на всіх етапах – від виставлення рахунків до контролю за своєчасністю погашення зобов'язань. Важливим напрямом застосування ERP-систем є організація управлінського обліку витрат за центрами відповідальності, видами продукції та проектами, що сприяє підвищенню точності калькуляції собівартості та ефективності фінансового контролю. Крім того, ERP-системи забезпечують автоматизацію процесів формування та проактивного моніторингу виконання бюджетів, що підвищує оперативність прийняття управлінських рішень. Окремим функціональним блоком ERP-систем є управління основними засобами, нарахування амортизації, проведення інвентаризації та контроль оборотних активів, що забезпечує комплексність інформаційно-аналітичного забезпечення фінансового управління підприємством.

2. BI-системи (Business Intelligence)

BI-системи, такі як Power BI, Tableau, Qlik Sense, Looker перетворюють масиви первинних даних з ERP, CRM та інших джерел на готову для управлінських рішень аналітику.

Сучасні BI-системи у сфері управління фінансами забезпечують широкі можливості для моніторингу та аналізу ключових показників ефективності діяльності підприємства. Зокрема, вони дозволяють здійснювати візуалізацію та постійний контроль таких фінансових індикаторів, як рентабельність власного капіталу (ROE), активів (ROA), інвестицій (ROI), EBITDA, рівень маржинальності, оборотність активів та інших показників фінансової результативності.

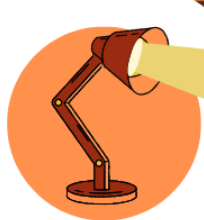
Важливим аналітичним інструментом в контексті BI-систем є аналіз виявлення відхилень фактичних результатів від запланованих бюджетних параметрів із визначенням причин таких відхилень та відповідальних центрів. Крім того, такі системи підтримують сценарне моделювання, яке дає змогу оцінювати вплив змін обсягів продажу, цін, валютних курсів чи відсоткових ставок на фінансові результати підприємства. Автоматизоване формування управлінської та фінансової звітності із використанням інтерактивних дашбордів сприяє підвищенню оперативності та інформативності управлінських рішень. Водночас інструменти benchmarking-аналітики забезпечують можливість порівняльного оцінювання результативності діяльності між структурними підрозділами, різними періодами, конкурентами або середньогалузевими показниками.

Інтеграція BI з ERP-системами скорочує час підготовки фінансових звітів на 60-80 % і дозволяє перейти до більш швидкого та своєчасного моніторингу фінансових показників, що принципово змінює якість управління фінансами та рівень задоволення користувачів інформації [6].

3. Технології великих даних (Big Data)

Big Data-технології, зокрема Hadoop, Apache Spark, Snowflake та Databricks, орієнтовані на обробку значних масивів структурованих і неструктурованих даних, що суттєво розширює можливості інформаційно-аналітичного забезпечення управління фінансами підприємства.

Використання Big Data дає змогу здійснювати комплексну оцінку кредитоспроможності контрагентів на основі великої кількості параметрів, включаючи показники фінансової звітності, інформацію із відкритих джерел, репутаційні фактори та інші фінансові та нефінансові показники. Важливим напрямом застосування Big Data є аналіз ринкових ризиків шляхом обробки масивів біржових котирувань, макроекономічних індикаторів та інформаційних потоків для прогнозування рівня волатильності та оцінювання їх впливу на фінансові результати підприємства. Крім того, технології великих даних забезпечують виявлення складних закономірностей у фінансових операціях, які неможливо ідентифікувати за допомогою традиційних аналітичних методів.

Значну роль Big Data відіграють у сегментації клієнтів за особливостями платіжної поведінки, що сприяє оптимізації цінової політики та політики кредитування підприємства. Також важливим напрямом є прогнозування попиту на продукцію чи послуги, результати якого безпосередньо впливають на планування виручки, управління оборотним капіталом і прогнозування грошових потоків підприємства.

4. Штучний інтелект (ШІ) та машинне навчання (ML)

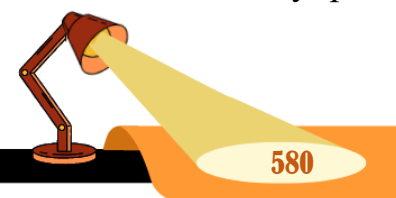
Штучний інтелект і машинне навчання є найдинамічнішим напрямом цифровізації фінансової функції. Частка фінансових підрозділів, які використовують технології ШІ, зросла з 37 % у 2023 р. до 59 % у 2025 р. Крім того, 87 % фінансових директорів визначають штучний інтелект як «надзвичайно» або «дуже» важливий елемент функціонування фінансової служби у 2026 році [2]. Така динаміка свідчить про трансформацію традиційних підходів до управління фінансами під впливом цифрових технологій та інтелектуалізації аналітичних процесів.

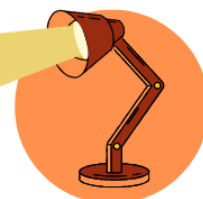
Штучний інтелект і машинне навчання мають значні функціональні можливості у сфері управління фінансами. Одним із ключових напрямів їх застосування є прогноз грошових потоків на основі використання моделей часових рядів, регресійних моделей та нейронних мереж, що забезпечує значно вищу точність порівняно з традиційними статистичними методами [6]. Важливе значення мають також системи виявлення шахрайства та аномалій, у межах яких алгоритми дозволяють ідентифікувати підозрілі фінансові операції, що є критично важливим для забезпечення фінансової безпеки підприємства [15].

Суттєвого поширення набуває застосування ML-моделей для кредитного оцінювання контрагентів, адже алгоритми забезпечують обробку значної кількості параметрів з метою формування динамічного кредитного рейтингу контрагентів. Водночас технології ШІ активно використовуються для управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, оскільки дозволяють прогнозувати ризик затримки платежів клієнтами, автоматизувати процеси пріоритизації стягнення заборгованості та оптимізувати управління платіжними зобов'язаннями підприємства.

Окремим напрямом цифрової трансформації фінансового менеджменту є використання ШІ для автоматизованого формування фінансової звітності, підготовки пояснювальних записок, аналізу відхилень фактичних показників від планових. Значний аналітичний потенціал мають також системи аналізу інформації, які забезпечують обробку новин, соціальних мереж та аналітичних звітів для оцінки можливого впливу інформаційного середовища на фінансові результати підприємства, валютні курси та ринкову вартість активів.

Важливим елементом в рамках сучасного інформаційно-аналітичного забезпечення управління фінансами на основі ШІ є системи раннього попередження

ризиків, які забезпечують своєчасне виявлення потенційних фінансових загроз та сприяють оперативному коригуванню управлінських рішень. Перспективним напрямом розвитку цифрових технологій у фінансовому менеджменті є також використання AI-агентів, що можуть автономно виконувати багатоетапні фінансові процеси та інтегрувати окремі функції фінансового управління в єдине цифрове середовище.

5. Роботизована автоматизація процесів (RPA)

Технології роботизованої автоматизації процесів на базі платформ UiPath, Automation Anywhere, Blue Prism та Microsoft Power Automate, забезпечують автоматизацію рутинних фінансових операцій відповідно до визначених алгоритмів і правил. Їх використання сприяє підвищенню швидкості, точності та ефективності виконання фінансово-облікових процесів підприємства.

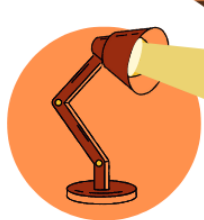
Одним із найбільш поширених напрямів застосування RPA є автоматичне розпізнавання та обробка вхідних рахунків, що дозволяє здійснювати видалення даних із документів, маршрутизацію рахунків на затвердження та автоматичне внесення інформації до ERP-систем. Важливим функціональним напрямом є також постійна автоматизація звірки банківських виписок із показниками внутрішніх даних підприємства, що забезпечує оперативність контролю та зменшення ризику помилок.

Крім того, RPA-технології в межах інформаційно-аналітичного забезпечення фінансового менеджменту можуть застосовуватись для автоматичного формування платіжних доручень, нагадувань про оплату, створення податкової звітності та її подання до контролюючих органів. Значний потенціал таких технологій проявляється у сфері моніторингу фінансових операцій та їх ризиковості. Водночас RPA забезпечує автоматизацію процесів підготовки та консолідації фінансової звітності, що сприяє скороченню тривалості фінансового циклу та підвищенню достовірності звітних даних.

Впровадження RPA-технологій автоматизації дозволяє скоротити тривалість процесів управління дебіторською та кредиторською заборгованістю у 3-5 разів, надаючи можливості працівникам фінансовим служб замість операційних завдань виконувати більше аналітичних [17].

6. Хмарні платформи

Хмарні платформи, такі як AWS, Microsoft Azure та Google Cloud, відіграють важливу роль у цифровій трансформації системи управління фінансами підприємств, забезпечуючи гнучкість, масштабованість та оптимізацію витрат на інформаційну інфраструктуру. Використання хмарних технологій дозволяє підприємствам перейти від значних капітальних витрат на власні серверні потужності до більш гнучкої моделі операційних витрат, що є особливо важливим для суб'єктів малого та середнього бізнесу. Хмарні сервіси також полегшують інтеграцію з BI-платформами, CRM і зовнішніми інформаційними джерелами, що підсилює цілісність аналітичної системи [9].

Хмарні платформи забезпечують високий рівень захисту систем зберігання інформації, безперервність накопичення даних та оперативний доступ до фінансової інформації незалежно від місцезнаходження користувачів [14], що є актуальним для українських підприємств в умовах воєнного стану та необхідності організації роботи віддалених команд.

Іншими перевагами для системи управління фінансами від використання хмарних платформ є резервне копіювання та реалізація механізмів відновлення, що забезпечує захист фінансових даних від фізичних пошкоджень, технічних збоїв і кіберзагроз. Суттєвою перевагою сучасних хмарних платформ є інтеграція вбудованих сервісів штучного інтелекту та машинного навчання, таких як Amazon SageMaker, Azure ML та Google Vertex AI, що дає змогу використовувати аналітичні та прогностичні інструменти без необхідності створення власної локальної інфраструктури.

7. Технології блокчейну та смарт-контрактів

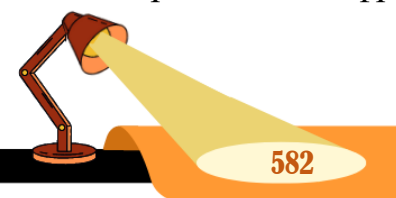
Технології блокчейну та смарт-контрактів, попри відносно повільні темпи впровадження у сфері корпоративних фінансів, поступово формують нові підходи до організації фінансових процесів та управління фінансовими операціями підприємств. Л. Захаркіна та ін. [11] розглядають блокчейн як ключовий інструмент захисту ланцюгів постачання та транзакцій з контрагентами від кіберзагроз, що особливо актуально в умовах підвищених ризиків воєнного стану.

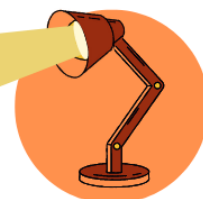
Однією з ключових переваг блокчейн-технологій є забезпечення незмінності даних та високого рівня прозорості фінансових записів. Це сприяє підвищенню довіри до фінансової інформації, зменшенню ризику маніпуляцій і посиленню системи внутрішнього контролю [19].

Важливим напрямом застосування блокчейну є автоматизація розрахунків у межах B2B-взаємодії через використання смарт-контрактів. Такі цифрові контракти забезпечують автоматичне виконання фінансових зобов'язань за умови дотримання деталей угоди, що дозволяє скоротити транзакційні витрати, мінімізувати ризик помилок та прискорити розрахунки між контрагентами.

Крім того, блокчейн знаходить застосування в управлінні фінансуванням ланцюгів постачання, де забезпечує синхронізацію фінансових потоків між учасниками логістичних і виробничих процесів. В цілому, це свідчить про формування нових цифрових механізмів фінансового менеджменту, орієнтованих на підвищення прозорості, автоматизації та ефективності фінансових операцій.

Як видно з наведеного, розглянуті цифрові інструменти надають додаткові можливості підприємствам у сфері фінансового менеджменту. Однак, використання комбінації таких інструментів забезпечує швидшу та більш якісну обробку інформації. На основі наведеного аналізу функціональних можливостей використання цифрових інструментів, узагальнено рекомендації щодо їх впровад-

ження для реалізації задач в межах управління фінансами (таблиця 1). Така систематизація має практичне значення, адже обирати комплекс цифрових інструментів під конкретні управлінські задачі, інтегруючи окремі рішення в єдиний інформаційний простір.

Таблиця 1

**Функціональні можливості використання цифрових інструментів для
задач фінансового менеджменту**

Задача управління фінансами	Цифрові інструменти	Результат використання
Формування фінансової звітності	ERP; III; BI	Формування показників звітності на основі інформаційної бази, сформованої в процесі облікових операцій; автоматичне формування звітності за НП(С)БО/МСФЗ; пояснення сформованих показників
Формування управлінської звітності	BI; III	Автоматизація формування звітів відповідно до заданих інформаційних запитів, пояснення причин відхилень та аналітичне розкриття показників
Бюджетування	ERP; BI; III та ML	Сценарне моделювання та аналіз чутливості; автоматизоване формування бюджетів ; перехід від річного до безперервного планування; оперативний контроль виконання бюджетів
Прогнозування та планування грошових потоків	III та ML; BI ; Big Data	Більш точні прогнози грошових потоків за рахунок врахування сезонності та ринкових факторів; виявлення ризиків ліквідності підприємства
Управління дебіторською заборгованістю	III та ML; RPA ; ERP	Прогнози надходжень та затримок платежів; автоматичне формування нагадувань про оплату; оптимізація графіків платежів; зниження ризику простроченої дебіторської заборгованості
Управління кредиторською заборгованістю	RPA ; III та ML; ERP	Автоматизація обробки рахунків та платежів; контроль та оптимізація строків оплати рахунків; управління платоспроможністю підприємства на основі графіку платежів
Управління оборотним капіталом	III та ML; BI ; ERP	Оптимізація обсягів запасів і рівня оборотних активів; контроль ліквідності та оборотності капіталу; прогнозування потреби у фінансуванні оборотного капіталу
Управління фінансовими ризиками	RPA ; III та ML; Big Data; BI	Сценарний аналіз ризиків; завчасне виявлення фінансових загроз; підтримка антикризового управління
Внутрішній контроль і аудит	III ; Big Data; блокчейн	Автоматизована перевірка масивів фінансових даних; виявлення шахрайських операцій; забезпечення прозорості фінансових операцій
KPI-моніторинг	BI ; III	Визначення прогнозних KPI, поточний контроль динаміки виконання планових показників, деталізація показників
Консолідація фінансової інформації	ERP; хмарні технології; BI	Інтеграція фінансових даних із різних підрозділів; автоматизована консолідація звітності; підвищення оперативності доступу до фінансової інформації

Джерело: систематизовано автором

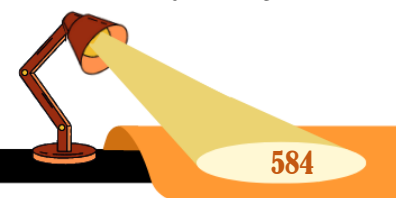
Таким чином, більшість задач в сфері сучасного управління фінансами доцільно виконувати на основі цифрових інструментів, а саме їх синергетичним поєднанням.

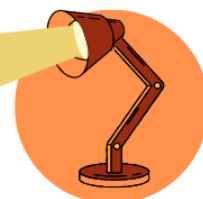
Тому ключовими напрямками розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення управління фінансами українських підприємств є комплексна цифрова трансформація фінансового менеджменту на основі інтеграції сучасних інформаційних технологій, аналітичних платформ і цифрових сервісів.

Висновки. У статті досліджено теоретичні та практичні аспекти формування інформаційно-аналітичного забезпечення управління фінансами підприємства в умовах цифрової економіки. Встановлено, що сучасне інформаційно-аналітичне забезпечення виходить за межі облікової функції та набуває характеристик інтегрованого, проактивного і прогностичного інструменту управління фінансами підприємства. Систематизовано основні цифрові інструменти фінансового менеджменту, зокрема ERP-системи, BI-системи, технології Big Data, штучний інтелект і машинне навчання, RPA-технології, хмарні платформи та блокчейн-технології. Визначено їх функціональні можливості та переваги для реалізації ключових завдань фінансового менеджменту.

Література:

1. Forrester. The Global Digital Economy Will Reach \$16.5 Trillion And Capture 17% Of Global GDP By 2028. URL: <https://www.forrester.com/blogs/the-global-digital-economy-will-reach-16-5-trillion-and-capture-17-of-global-gdp-by-2028>
2. Deloitte Q4 2025 CFO Signals Survey: Technology Transformation Emerges as a Top Priority for CFOs in 2026. URL: <https://www.deloitte.com/us/en/about/press-room/deloitte-q4-2025-cfo-signals-survey.html>
3. Digital Business Solutions. Comparative Analysis of ERP Systems in Ukraine. URL: <https://digitalbs.com.ua/en/blog/comparative-analysis-of-erp-systems-in-ukraine-2026/>
4. Global Digital Economy Report 2026. URL: <https://www.idc-a.org/insights/9LfIYGn4Q7woUereky9r>
5. Бондаренко О. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання. *Економіка та держава*. 2018. № 6. С. 21-24
6. Волошина-Сідей В., Кириченко А. Інформаційно-аналітичне забезпечення системи ефективного управління грошовими потоками підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2831>
7. Грудзевич Ю., Клебан О., Булик У., Рондяк М. Виникнення та перспективи розвитку блокчейн-технологій в Україні. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. № 3. 2020. С. 162-167.
8. Гусева О. Ю., Легомінова С. В. Диджиталізація - як інструмент удосконалення бізнес-процесів, їх оптимізація. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2018. № 1 (23). С. 33-39.
9. Давиденко Н.М., Буряк А.В., Ключка О.В. Цифровізація фінансового менеджменту підприємств. *Сталий розвиток економіки*. 2025. №2(53). С. 417-422
10. Дергачова Г.М., Колешня Я.О. Цифрова трансформація бізнесу: сутність, ознаки, вимоги та технології. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2020. № 17. С. 280-290.
11. Захаркіна Л. С., Захаркін О. О., Сокол Л. В. Цифрові інструменти управління фінансовими ризиками бізнесу в умовах воєнного стану. *Актуальні питання економічних наук*. 2024. №5. URL: <https://a-economics.com.ua/index.php/home/article/view/53>

12. Кібік О. М., Корнілова О. В., Нетребський Д. Ю. Цифрові інструменти забезпечення ефективного фінансового менеджменту. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 11(39). С. 360-368
13. Крилова О. В. FinTech у системі трансформацій глобальної фінансової сфери. *Управління економікою: теорія та практика*. Київ, 2020. С. 261-273.
14. Надточій І. І., Крамаренко І. С., Гришина Н. В. Хмарні технології як інструмент ефективного управління фінансово-економічною безпекою та HR-технологіями в умовах цифровізації. *Економічний простір*. 2024. № 190. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/190-34>
15. Онищенко С. В., Глушко А. Д. Інформаційно-аналітичне забезпечення фінансової безпеки підприємств у сучасних умовах. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2023. № 7-8 (308-309). С. 145-154.
16. Остапчук О., Баксалова О. Суть та тенденції зміни фінансового менеджменту в умовах посиленої цифровізації економіки. *Modeling the Development of the Economic Systems*. 2022. № 4. С. 167-172.
17. Паянок Т. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління бізнесом в умовах цифрової трансформації. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2026. Том 352, № 2. С. 241-247.
18. Сибірцев В. В., Кравченко В. П., Подплетний В. В. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління фінансами в сучасних умовах розвитку. *Академічні візії*. 2023. № 24. URL: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10056988>
19. Смагло О. В. Перспективи розвитку блокчейн технологій у сфері глобального фінансового ринку. *Економіка та суспільство*. № 60. 2024. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-69>

References:

1. Forrester. The Global Digital Economy Will Reach \$16.5 Trillion And Capture 17% Of Global GDP By 2028. Retrieved from <https://www.forrester.com/blogs/the-global-digital-economy-will-reach-16-5-trillion-and-capture-17-of-global-gdp-by-2028>
2. Deloitte Q4 2025 CFO Signals Survey: Technology Transformation Emerges as a Top Priority for CFOs in 2026. Retrieved from <https://www.deloitte.com/us/en/about/press-room/deloitte-q4-2025-cfo-signals-survey.html>
3. Digital Business Solutions. Comparative Analysis of ERP Systems in Ukraine. Retrieved from <https://digitalbs.com.ua/en/blog/comparative-analysis-of-erp-systems-in-ukraine-2026/>
4. Global Digital Economy Report 2026. Retrieved from <https://www.idc-a.org/insights/9LfIYGn4Q7woUereky9r>
5. Bondarenko, O. (2018). Informatsiino-analitychne zabezpechennia upravlinnia finansovymy resursamy subiektiv hospodariuvannia [Information and analytical support for the management of financial resources of business entities]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and State*. 6, 21-24 [in Ukrainian].
6. Voloshyna-Sidei, V., Kyrychenko, A. (2023). Informatsiino-analitychne zabezpechennia systemy efektyvnoho upravlinnia hroshovymy potokamy pidpriemstva [Information and analytical support for the system of effective management of enterprise cash flows]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, 55. Retrieved from <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2831> [in Ukrainian].
7. Hrudzevych, Yu., Kleban, O., Bulyk, U., Rondiak, M. (2020). Vynyknennia ta perspektyvy rozvytku blokchein-tekhnologii v Ukraini [The emergence and prospects for the development of blockchain technologies in Ukraine]. *Ekonomichniy chasopys Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky – Economic Journal of the Lesya Ukrainka Eastern European National University*, 3, 162-167 [in Ukrainian].

8. Husieva, O. Yu., Lehominova, S. V. (2018). Dydzhytalizatsiia - yak instrument udoskonalennia biznes-protsesiv, yikh optymizatsiia [Digitalization - as a tool for improving business processes, their optimization]. *Ekonomika. Menedzhment. Biznes – conomics. Management. Business*, 1 (23), S. 33-39 [in Ukrainian].

9. Davydenko, N.M., Buriak, A.V., Kliuchka, O.V. (2025). Tsyfrovizatsiia finansovoho menedzhmentu pidpriemstv ekonomiky [Digitalization of financial management of enterprises]. *Stalyi rozvytok – Sustainable development of the economy*, 2(53), 417-422 [in Ukrainian].

10. Derhachova, H.M., Koleshnia, Ya.O. (2020). Tsyfrova transformatsiia biznesu: sutnist, oznaky, vymohy ta tekhnolohii [Digital transformation of business: essence, features, requirements and technologies]. *Ekonomichnyi visnyk NTUU «KPI» - Economic Bulletin of NTUU "KPI"*, 17, 280-290 [in Ukrainian].

11. Zakharkina, L. S., Zakharkin, O. O., Sokol, L. V. (2024). Tsyfrovi instrumenty upravlinnia finansovymy ryzykamy biznesu v umovakh voiennoho stanu [Digital tools for managing business financial risks under martial law]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk – Current issues of economic sciences*, 5. Retrieved from <https://a-economics.com.ua/index.php/home/article/view/53> [in Ukrainian].

12. Kibik, O. M., Kornilova, O.V., Netrebskyi, D.Yu. (2024). Tsyfrovi instrumenty zabezpechennia efektyvnogo finansovoho menedzhmentu [Digital tools for ensuring effective financial management]. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii – Scientific innovations and advanced technologies*, 11(39), 360-368 [in Ukrainian].

13. Krylova, O.V. (2020). FinTech u systemi transformatsii hlobalnoi finansovoi sfery [FinTech in the system of transformations of the global financial sphere]. *Upravlinnia ekonomikoii: teoriia ta praktyka – Economic management: theory and practice*, 261-273 [in Ukrainian].

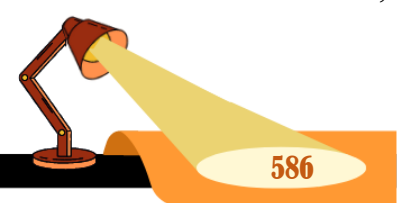
14. Nadtochii, I.I., Kramarenko, I.S., Hryshyna, N.V. (2024). Khmarni tekhnolohii yak instrument efektyvnogo upravlinnia finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu ta HR-tekhnolohiiamy v umovakh tsyfrovizatsii [Cloud technologies as a tool for effective management of financial and economic security and HR technologies in the context of digitalization]. *Ekonomichnyi prostir – Economic Space*, 190, Retrieved from <https://doi.org/10.32782/2224-6282/190-34> [in Ukrainian].

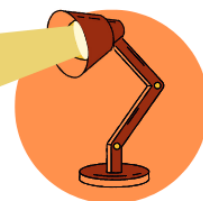
15. Onyshchenko, S. V., Hlushko, A. D. (2023). Informatsiino-analitychne zabezpechennia finansovoi bezpeky pidpriemstv u suchasnykh umovakh [Information and analytical support of financial security of enterprises in modern conditions]. *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu – Scientific Bulletin of the Odessa National Economic University*, 7-8 (308-309), 145-154 [in Ukrainian].

16. Ostapchuk, O., Baksalova, O. (2022). Sut ta tendentsii zminy finansovoho menedzhmentu v umovakh posylenoi tsyfrovizatsii ekonomiky [The essence and trends of change in financial management in the context of increased digitalization of the economy]. *Modeling the Development of the Economic Systems – Modeling the Development of the Economic Systems*, 4, 167-172 [in Ukrainian].

17. Paianok, T. (2026). Informatsiino-analitychne zabezpechennia upravlinnia biznesom v umovakh tsyfrovoi transformatsii [Information and analytical support for business management in the context of digital transformation]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences – Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 352, 2, 241-247 [in Ukrainian].

18. Sybirtsev, V.V., Kravchenko, V.P., Podplietnii, V.V. (2023). Informatsiino-analitychne zabezpechennia upravlinnia finansamy v suchasnykh umovakh rozvytku [Information and analytical support for financial management in modern conditions of development]. *Akademichni vizii – Academic Visions*, 24. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10056988> [in Ukrainian].

19. Smahlo, O.V. (2024). Perspektyvy rozvytku blokchein tekhnolohii u sferi hlobalnoho finansovoho rynku [Prospects for the development of blockchain technologies in the global financial market]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, 60, Retrieved from <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-69> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 12.05.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 28.05.2026